

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Per Asbrink
Tfn 026-17 73 42
per.asbrink@gavle.se

Socialnämnden

Remiss: Motion från Moderaterna (M) - Centrum för arbete mot våld i nära relationer

Förslag till beslut

- Att anta yttrandet som sitt eget, samt
Att föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Bakgrund

Socialnämnden i Gävle har anmodats yttra sig i rubricerat ärende. En motion har inkommit från Eva Marja Andersson (M), vice ordförande i kommunfullmäktige samt socialnämndens 2:e vice ordförande om att kommunfullmäktige beslutar att Gävle kommun inleder processen med att införa myndighetssamverkan kring våld i nära relationer, enligt modell från Eskilstuna och Strängnäs kommun.

I ett samarbete mellan Strängnäs och Eskilstuna kommun igångsattes en process 2018 med syftet att utreda förutsättningar för ett centrum för våld i nära relationer där berörda myndigheter samlokaliseras. En styrgrupp och ledningsgrupp bildades med berörda myndigheter; socialtjänsten i de båda kommunerna, polismyndigheten, åklagarkammaren, frivården och delar av Region Sörmland. Förutsättningarna för samverkan kring våld i nära relationer utreddes och beslut fattades om att starta ett Centrum för arbete mot våld i nära relationer där samverkande myndigheter helt eller delvis är samlokaliserade. Ett centrum planeras att starta november 2020.

Utredning/Yttrande

Enligt 11 § socialtjänstlagen (SoL) har socialtjänsten ett ansvar att ge stöd och hjälp till brottsoffer, att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp och att särskilt beakta kvinnor som blivit utsatta för brott. Samt att barn som utsatts för våld eller bevittnat våld eller andra övergrepp får det stöd och hjälp som de behöver.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)¹ fick i uppdrag av regeringen att utvärdera ett centrum i Malmö för personer som utsätts för våld i nära relationer, en modell där socialtjänst och polis är samlokaliserade. Av BRÅs utvärdering framgick att den årliga merkostnaden för centrumet var 3 miljoner. Den fysiska miljön var målgruppsanpassad och de våldsutsatta upplevde ett bra bemötande från personalen. Av utvärderingen framgick att centrumet mötte många våldsutsatta men få erhöll stödsamtal dessutom ökade inte heller andelen kvinnor som deltog i polisutredningen, i jämförelse med den ordinarie verksamheten inom polismyndigheten. Det var långa handläggningstider och upplärningen av brotten var låg (23 %), i jämförelse med den ordinarie verksamheten inom polisen (25 %). Myndighetsaktörerna samverkade mer med varandra men däremot förelåg ingen skillnad hur väl samverkan *fungerade*. Det fanns tendenser till parallella utredningsprocesser mellan socialtjänst och polis. Det förelåg brister i den systematiska uppföljningen, därför var det svårt att värdera om centrumet i sig förbättrar de våldsutsattas situation. I bedömningen från BRÅ framgick att det arbete som bedrevs i Malmö oftast inte var tillräckligt för att förbättra de våldsutsattas situation, behovet av ett mer långtgående stöd tillgodosågs inte. Det var även svårt att värdera merkostnaden av centrumet i förhållande till nyttan.

Inom Gävle kommuns hållbarhetsprogram (2018 – 2020) ingår delprogrammet ”Gävle – en kommun fri från våld”. Programmet leds av en styrgrupp bestående av deltagare från olika sektorer i Gävle kommun och Gavlegårdarna. Programmet har en förebyggande inriktning med informations- och kunskapshöjande insatser rörande våld i nära relationer. Inom ramen för programmet har ett antal våldspreventiva insatser aktualiserats; våldsprevention inom skolan, attitydförändring om våld hos ungdomar och grannsamverkan mot våld.

Individ- och familjeomsorgen inom Valfärd Gävle har startat ett projekt med syfte att se över arbetet med våld i nära relationer inom sektorn. Detta mot bakgrund av att individ- och familjeomsorgens hantering av våldsärenden idag präglas av brister i systematik och struktur. Översynens betydelse har stärkts ytterligare i och med att IVO², efter en Lex Sarah anmälan, under våren har startat ett tillsynsärende rörande individ- och familjeomsorgens hantering av våldsärenden i organisationen. Individ- och familjeomsorgen har i sitt yttrande till IVO redovisat att en övergripande översyn kring hanteringen av våldsärenden har startats. Resultatet av översynen kommer att återrapporteras till IVO under första kvartalet 2021.

¹ Rapport 2013:8. *Utvärdering av koncept Karin*. Brottsförebyggande rådet.

² Inspektionen för vård och omsorg.

Sammanfattning

Över tid har olika myndighetssamverkande centrum mot våld i nära relationer startat i Sverige. Den forskningsbaserade kunskapen kring effekten eller utfallet av dessa centra är dock knapphändig, det vill säga om dessa förbättrar de våldsutsattas situation i någon större utsträckning. Utvärderingen av BRÅ pekar på att ett samlokaliserat centra tenderar att präglas av kortsiktiga insatser och inte löser de våldsutsattas situation i ett längre perspektiv.

Gävle kommun har inom ramen för sitt Hållbarhetsprogram ett ambitiöst program för våldsprevention, som omfattar de flesta sektorer inom Gävle kommun och bostadsföretag. Den nya utredningen SoU 2020:47 (En hållbar socialtjänst) förespråkar att kommuner utvecklar sitt förebyggande arbete där flera aktörer deltar, och då inte bara socialtjänsten. En långsiktig strategi att minska våld i nära relationer i en kommun kräver sannolikt att flera aktörer är med och bidrar med informations- och kunskapshöjande insatser. Ett tålmodigt och långsiktigt arbete som sannolikt är den rätta vägen att gå om man eftersträvar en attitydförändring mot våld hos myndigheter och befolkningen.

Hanteringen av våld i nära relationer inom individ- och familjeomsorgen präglas idag av bristande systematik och struktur. IVO har aktualiserat ett tillsynsärende kring individ- och familjeomsorgens organisation och hantering av våldsärenden. En översyn som ska återrapporteras till IVO under första kvartalet 2021.

Välfärd Gävle avråder från att starta en process rörande myndighetssamverkan kring våld i nära relationer, enligt modell Eskilstuna/Strängnäs.

Av det främsta skälet att individ- och familjeomsorgen idag inte har den systematik och struktur i hanteringen av våldsärenden som krävs för att inleda en process kring en mer övergripande samverkan kring våldsarbetet med andra externa samverkanspartners.

Magnus Höijer
Sektorchef
Välfärd Gävle